

Motion till riksdagen 2024/25:545

av **Kalle Olsson (S)**

Åtgärder för ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för en mer jämställd föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en av världens mest omfattande föräldraförsäkringar; två föräldrar med gemensam vårdnad kan vara hemma 390 dagar med sitt barn och erhålla ersättning på sjukpenninggrundande nivå. Därtill har respektive förälder rätt till 45 dagar på så kallad lägstanivå.

Det finns dock ett stort problem med föräldraförsäkringen, nämligen det ojämställda uttaget av föräldrapenning. Statistiken är lika glasklar som den är nedslående. Kvinnor tar ut sju av tio föräldrapenningdagar och sex av tio tillfälliga föräldrapenningdagar, så kallade vab dagar. När fackförbundet TCO grävde djupare i statistiken fann man att kvinnor tar ut längre obetald föräldraledighet under barnens första två år än mäns totala föräldraledighet under samma period. Föräldraledigheten är, med andra ord, mer ojämställd än vad som syns i uttaget av föräldrapenning.

Detta får konsekvenser, framför allt för kvinnors inkomster och ställning på arbetsmarknaden. Vi kan se att 15 år efter det första barnets födelse har gapet i inkomster ökat med i genomsnitt 35 procentenheter och gapet i löner med 10 procentenheter. Ojämställdheten i uttaget av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning påverkar kvinnors karriärer, löneutveckling och, slutligen, deras pensioner.

De enskilt mest verkningsfulla insatserna för att öka jämställdheten i föräldraförsäkringen har varit den stegvisa reserveringen av föräldradagar till respektive förälder. I dag är 90 dagar reserverade för respektive förälder, och på sikt bör målet vara att föräldraförsäkringen, i likhet med övriga socialförsäkringar, helt individualiseras. Frågan om åtgärder mot den bristande jämställdheten är emellertid för viktig för att

invänta att alla stjärnor står rätt parlamentariskt. Åtgärder bör därför övervägas för att på kortare sikt nå ökad jämställdhet. En sådan åtgärd kan vara att utöka de tio så kallade pappadagar som utgår till fäder, eller den icke födande föräldern, i samband med födsel. En utökning kan leda till att fler fäder får en starkare anknytning till barnet tidigt, att det blir mer naturligt och självklart ett gemensamt ansvar att ta hand om barn. En förhoppning är således att fler pappor genom starkare tidig anknytning i högre utsträckning väljer att vara hemma mer med sitt barn. Den närmare utformningen av ett sådant förslag bör vara föremål för närmare utredning.

Kalle Olsson (S)